

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LANDMACHTSTAF

CORRESPONDENTIE - ADRES: POSTBUS 90711, 2509 LS 's-GRAVENHAGE

Dit stuk mag niet worden
vermenigvuldigd dan met
toestemming van Hfd Afd
INL/VEIL

Afdeling / ~~SECRET~~ INL/VEIL
Thérèse Schwartzstraat 15
Telefoon: 070 - 73 5735 / ~~SECRET~~

Exnr. 45

Men wordt verzocht bij beantwoording datum en
nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

Aan

zie verzendlijst

bijlagen:

uw brief van

uw kenmerk

ons nummer
6753/G/Geh

onderwerp: Maandoverzicht september 1982.

's-Gravenhage, 25 OKT. 1982

1. Hierbij bied ik U het in de verzendlijst aangegeven aantal exemplaren van het Maandoverzicht over september 1982 aan.
2. Dit overzicht werd samengesteld door de Sectie Inlichtingen van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn staf. Ten aanzien van de inhoud moge ik korthedshalve naar de samenvatting verwijzen.

DE CHEF LANDMACHTSTAF
VOOR DEZE
HET HOOFD VAN DE SECTIE INL A

Luitenant-kolonel

Verzendlijst behorende bij brief CLAS nr. 6753/G/Geh van 25 OKT. 1982

	exnr brief	exnr. bijl
Minister van Defensie	1	PV55 1
<u>d.t.v.:</u> SG	2	PV40 2
CS (L) IGK	3	3
C-1 Lk	4	4 t/m 6
NTC	5	7
C-COKL	6	8
Dir HKS	7	9
Gouv KMA	8	10
C-SMID	9	11 en 12
IGDKL	10	13
C-CVKL	11	14
Defat Bonn	12	15
Lamat Londen	13	16
Lamat Washington	14	17
Lalumet Parijs	15	18
Defat Ankara	16 PVhamat7	19 PVhama
Defat Damascus	17	20
Lamarlumet Jakarta	18	21
Defat Belgrado	19 hamat PV9	22
Defat Warschau	20	23
Defat Oslo	21	24
Defat Ottawa	22	25
Defat Athene	23	26
Afd Grensveiligheid KMar	24	27
<u>i.a.a.:</u>		
Stasdef	25	28
CDS	27	30 en 31 (waarvan één ex be stemd voo. HPMV)
DGM	28	32
DGEF	29	33
DPKL	30	34
DMKL	31	35
(NL) Senior National Officer NORTHAG		
<u>t.b.v.:</u> Chief-G2 NORTHAG	32	36
Intell Div AFCENT t.a.v. lkol A. [redacted]	33	37
NMR Neth SHAPE t.a.v. maj [redacted]	34	38
Vz CVIN	35 PV16	39
MinBuZa/DAV	36	40
MinBuZa/DEU	37	41
CLS/LUID	38	42
CMS/MARID	39	43
<u>intern:</u>		
PCLAS -SC(O) - SC(P)	40 PV11	PV11 44
Sie AZ	41	45
OPN	42 PV11	PV11 46
PL	43 PV11	PV11 47
INLA	44	48 t/m 66
Archief	45 + 26 PV11 + PV11 49 + 67	

6753/g Net-minute
EXnr 67

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
LANDMAGHTSTAF
AFD INLN VEIL**

MAANDOVERZICHT

**september
1982**

SUPINTREP

MAANDOVERZICHT

SEPTEMBER 1982

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

INHOUDSOPGAVEBLZ:SAMENVATTING

1

DEEL I: OOST-EUROPAHoofdstuk A: Politiek1. Warschaupakt

a. Krimbesprekingen

2-3

b. Komende Oosteuropese topconferentie?

3

2. Polen

Binnenlandse situatie

4-6

3. Hongarije

Demonstratie pro-Solidarnosc

7

Hoofdstuk B: Militair1. Activiteiten landstrijdkrachten

a. Warschaupakt

8

b. Warschaupakt oefening "SCHILD'82"

8-10

c. DDR

10-11

DEEL II: MIDDEN-OOSTEN/AFRIKA1. Libanon

a. Interne ontwikkeling

12-13

b. Regionale implicaties

13-15

2. Egypte- De politieke situatie van de regering-Mubarak

16-19

3. Libië- Gaddafi's bezoeken aan Tsjechoslowakije en Polen

20-23

4. Irak-Iran

a. Irak

24

b. Iran

24-26

	<u>BLZ:</u>
5. <u>Mozambique</u>	27-28
 <u>DEEL III: AZIE/VERRE OOSTEN</u>	
1. <u>Sino-Sovjet Betrekkingen</u>	29-30
2. <u>China</u>	
a. [REDACTED] blijft voorzitter Militaire Commissie van de partij	31
b. Herbevestiging van het concept van de Volksbevrijdingsoorlog	32-33
3. <u>Sovjet-Unie - India</u>	
Indiase premier in Sovjet-Unie	34-35
4. <u>Zuid-Oost Azië</u>	
a. De militair-politieke ontwikkeling	36-37
b. Vriendschapsverdrag Laos-DDR	37

SAMENVATTING1. Oost-Europa

Hoewel dit jaar nog, een beperkt aantal, zogenaamde Krimbesprekingen zijn gehouden, is het niet ondenkbaar dat deze in de toekomst, na het vertrek van Brezhnev, niet meer zullen worden gehouden. Door het grote aantal bilaterale en multilaterale besprekingen van de Oosteuropese leiders, wordt het belang van de Krimbesprekingen steeds kleiner.

Hoewel door de Poolse regeringsleider reeds verschillende malen is gezinspeeld op een opheffen van de uitzonderingstoestand lijkt een spoedige opheffing hiervan onwaarschijnlijk.

Door de Warschaupakt strijdkrachten werden tijdens de verslagperiode meerdere oefeningen gehouden.

2. Midden-Oosten/Afrika

De oproep van de koning van Saoedi-Arabië aan de Arabische Landen om tot grotere eenheid te komen geeft overduidelijk aan dat allesbehalve kan worden gesproken van "één Arabisch blok".

De tegenstelling tussen de landen in het Midden Oosten en Noord-Afrika is dermate groot, dat een dgl. eenheid voorlopig ook niet is te verwachten. De pogingen van de Warschaupaktlanden hun invloed in deze regio te vergroten, blijven onverminderd voortgang vinden.

3. Verre-Oosten/Azië

Ook in dit gebied probeert de Sovjet-Unie/het Warschaupakt een (nog) grotere invloed te verkrijgen c.q. te behouden. In de landen van Zuid-Oost Azië is deze invloed al vrij groot; met India wordt getracht de banden aan te halen en met China zouden de onderhandelingen over de grensgeschillen weer worden hervat.

DEEL I: OOST-EUROPAHoofdstuk A: Politiek1. Warschaupakta. Krimbesprekingen

In afwijking van voorgaande jaren heeft het Politbureau van de CPSU dit jaar géén afsluitende verklaring/goedkeuring uitgegeven over de Krimbesprekingen van Sovjet partijleider Brezhnev met zijn collega's uit Oost-Europa en Mongolië. In de landen wier Partijleiders wél de Krim bezochten (Tsjechoslowakije, DDR, Polen en Mongolië) werden wel dergelijke goedkeurende Politbureau-verklaringen uitgegeven. (B-2)(W)

Commentaar: Het ontbreken van de afsluitende Sovjet Politbureau verklaring én de afzonderlijke verklaringen van Tsjechoslowakije de DDR, Polen en Mongolië onderstrepen het bijzondere karakter dat de Krimbesprekingen dit jaar gehad hebben (zie MO 8/82). Mogelijk vormt een en ander een bevestiging van meldingen dat dit jaar géén officiële uitnodigingen zouden zijn gestuurd door het Centraal Comité (lees: Politbureau) van de CPSU. In ieder geval houdt het verloop van de besprekingen een breuk in met de onder Brezhnev gegroeide traditie van jaarlijkse Krimbesprekingen met alle leiders van de NSWP-landen. De gang van zaken leent zich voor een viertal mogelijke verklaringen te weten:

- toegenomen tegenstellingen tussen de Sovjet-Unie en afzonderlijke NSWP-landen;
- preoccupatie met actuele ontwikkelingen zoals die in Polen en Libanon en in de Sino-Sovjet relatie;
- het fysieke onvermogen van Brezhnev álle NSWP-partijleiders te ontvangen;
- tegenstellingen in de Sovjet partijleiding inzake de betekenis van de Krimbesprekingen en in het bijzonder de rol van Brezhnev (en [redacted] daarin.

Voor al deze "verklaringen" zijn elementen aanwijsbaar in de diverse berichten over en rond de Krimbesprekingen, zonder dat een definitieve verklaring op dit moment mogelijk is. Wel kan geconstateerd worden dat de gang van zaken dit jaar lijkt te onderstrepen dat de Krimbesprekingen zoals die tot dusver

plaatsvonden sterk aan de persoon Brezhnev zijn verbonden. Zijn vertrek van het politieke toneel zou daarom het einde van de Krimbesprekingen in de huidige vorm kunnen betekenen, tenzij partijsecretaris [REDACTED] hem zou opvolgen als partijleider, gezien diens betrokkenheid bij de Krimbesprekingen tot dusver.

b. Komende Oosteuropese topconferentie?

Afgaande op de gang van zaken sinds 1970 zal later dit jaar een bijeenkomst van het Politieke Consultatieve Comité van het Warschaupakt dienen plaats te vinden. Concrete aanwijzingen dat een dergelijke top inderdaad zal plaatsvinden, zijn evenwel nog niet voorhanden. Gememoreerd dient te worden dat al in 1980 een Roemeens voorstel voor een economische topconferentie werd gelanceerd, dat sindsdien door meerdere Oosteuropese landen is overgenomen. Behalve in het Sovjet-Tsjechoslowaakse communiqué n.a.v. [REDACTED] Krimbezoek werd hierop de afgelopen zomermaanden gezinspeeld door Roemenië en de DDR. Opvallend gezien de voortrekkersrol die Tsjechoslowakije bij de voorbereiding van multilaterale bijeenkomsten regelmatig speelt, is dat de laatste weken economisch getinte topontmoetingen plaatsvonden tussen de leiders van Tsjechoslowakije enerzijds en Hongarije, Roemenië en Bulgarije (dat wil zeggen de op de Krim niet vertegenwoordigde WP-landen) anderzijds. Ook lijkt de laatste tijd het aantal politiek-economische delegatie-uitwisselingen iets hoger dat gebruikelijk. Voorts was opvallend dat een aan de 37e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gewijde voorbereidende conferentie in Warschau van plaatsvervangende Ministers van Buitenlandse Zaken van de WP-landen, Vietnam, Korea, Cuba, Laos en Mongolië tevens werd bijgewoond door vertegenwoordigers van het CEMA-secretariaat. Een en ander lijkt te duiden op intensieve voorbereidingen voor een economische topconferentie (op het niveau van partijleiders) die later dit jaar of begin 1983 zou moeten plaatsvinden.

2. Polen

Binnenlandse situatie

Op 31 augustus en gedurende de eerste helft van september hebben zich ongeregeldeheden voorgedaan rond de 2e verjaardag van de akkoorden van Gdansk en Szczecin en de geboorte van de onafhankelijke vakbeweging "Solidarnosc".

Inmiddels is in Polen schijnbaar de rust goeddeels opnieuw teruggekeerd, behoudens enkele kleinere demonstraties.

Herhaling van min of meer massale demonstraties en ongeregeldeheden is bij daartoe geëigende herdenkingsgelegenheden waarschijnlijk. Naast de inmiddels maandelijkse protestacties ter "herdenking" van de afkondiging van de uitzonderingstoestand op de dertiende zijn de komende maanden volop gelegenheden aanwezig.

Hoewel het regime geprobeerd heeft de omvang en betekenis van de ongeregeldeheden open na 31 augustus publicitair te bagatelliseren, hebben de omvangrijke veiligheidsmaatregelen vooraf en de officiële uitspraken achteraf duidelijk gemaakt dat de betekenis en omvang der gebeurtenissen veel groter was dan aanvankelijk werd toegegeven. Zo is officieel te kennen gegeven dat zich in 34 van de 49 provincies ongeregeldeheden hebben voorgedaan in tenminste 66 steden door geheel Polen. Het aantal bekendgemaakte aanhoudingen/arrestaties varieert ook per woordvoerder, waarbij het hoogste officieel genoemde cijfer nu 5131 bedraagt.

Volgens officiële opgaven bedroeg het aantal manifestanten op 31 augustus niet meer dan circa 65.000 man, vooral "jongere straatschenners". Andere officiële uitlatingen stelden evenwel dat op scholen en universiteiten en in de bedrijven (nagenoeg) normaal gestudeerd respectievelijk gewerkt werd. Op grond van waarnemingen, veroordelingen en dergelijke kan worden gesteld, dat onder de demonstranten veel arbeiders waren en dat de omvang van de ongeregeldeheden véél groter was dan officieel werd erkend.

De gebeurtenissen van 31 augustus, uitlatingen van kerkelijke en regeringszijde en een officiële door de Poolse Verenigde Arbeiders Partij (PZPR) gehouden doch niet gepubliceerde enquête, maken duidelijk dat de onafhankelijke vakbeweging "Solidarnosc" en haar voorman [REDACTED] onveranderlijk op de sympathie en steun van het merendeel der bevolking kunnen rekenen. Wel blijkt dat velen voorstander zijn van een gewijzigd (gematigder) optreden van "Solidarnosc", evenwel zonder dat haar statuten aangepast zouden moeten worden. Een en ander maakt hoe dan ook duidelijk dat "Solidarnosc" in Polen vooralsnog een kracht van betekenis blijft.

De ondergrondse "Solidarnosc" organisatie blijkt aanzienlijke delen van de bevolking te kunnen mobiliseren.

Onder invloed van de gebeurtenissen is de opstelling van zowel het Poolse regime als de Sovjet bondgenoot verscherpt. In Polen zelf komt dit tot uitdrukking in verscherpte kritiek op de "Solidarnosc"-leiders, een in toenemende mate kritische opstelling ten opzichte van het Poolse Rooms-Katholieke episcopaat en hervatting respectievelijk verscherping van de justitiële vervolging van de dissidentenbewegingen KPN en KSS-KOR, dit alles gepaard met veelal massaal en krachtdadig optreden van de veiligheidsorganen tegen "ordeverstoringen". Dit alles lijkt gericht op intimidatie van de bevolking om zodoende ruimte te scheppen voor de doorvoering van impopulaire maatregelen ter "verbetering" van de politieke en economische situatie. Anderszins blijft echter sprake van toenaderingspogingen van de zijde van het regime, die echter door een voortdurend wantrouwen van bevolking en episcopaat en mede onder invloed van de maatregelen van het regime, weinig kans van slagen hebben.

Aan de zijde van het regime blijft de verdeeldheid binnen de PZPR ondanks wijzigingen in de partijtop (zie MC 7/82) onveranderd voortdureren, waardoor herstel van de ideologisch voorgeschreven leidende rol van de partij vooralsnog een illusie moet blijven. Bovendien blijkt economisch herstel bij de huidige leiders duidelijk prioriteit te genieten boven herstel van de macht van de PZPR. Onder deze omstandigheden blijft de rol van de strijdkrachten en veiligheidsorganen in Polen vooralsnog naar verwachting nog geruime tijd doorslaggevend en is zelfs nog sprake van een toenemende rol.

Hoewel openlijk zowel in Polen als door de broederlanden onder aanvoering van de Sovjet-Unie de rol van "Solidarnosc" en haar leiders en van de Poolse RK-kerk sterk bekritiseerd worden, en samenwerking met hen afgewezen wordt, is uit meerdere meldingen af te leiden dat enige vorm van toekomstige samenwerking toch niet volledig uitgesloten mag worden.

Zowel de leiders van Polen als die van de Sovjet-Unie streven naar terugdringing van de rol van zowel "Solidarnosc" als van het RK-episcopaat in Polen, maar zij bieden in hun uitspraken wel enige ruimte voor overleg. In het bijzonder zou de noodzaak erkend worden van een bemiddelende rol van de kerk in de dialoog tussen regime en volk.

In deze context is het bericht te plaatsen dat inmiddels overeengekomen zou zijn dat de paus in 1983 Polen zal bezoeken, ondanks de politieke gevaren die hieraan verbonden zijn.

De voor begin oktober aangekondigde indiening van een nieuwe wet op de vakbonden wordt van cruciale betekenis geacht voor de verdere ontwikkelingen in Polen. Deze wet zal ten opzichte van de nu geldende wet die het bestaan van "Solidarnosc" legaliseerde ongetwijfeld een terugval betekenen; mogelijk is dat zij ten opzichte van de vakbondsstructuur van vóór augustus 1980 formeel enkele verbeteringen inhoudt. Hierbij zal mogelijk sprake zijn van enige vorm van autonomie. Van doorslaggevend belang voor de verdere ontwikkelingen in Polen is de vraag in hoeverre de nieuwe vakbondsstructuur en -functie voor de bevolking, [REDACTED] en de ondergrondse "Solidarnosc"-leiding aanvaardbaar zal blijken te zijn, te meer daar de slechte ervaringen met in het verleden niet nagekomen toezeggingen tot een veel kritischer opstelling hebben geleid. Aangenomen mag worden dat de opstelling ten opzichte van deze wet van "Solidarnosc" en grote delen van de bevolking a priori afwijzend zal zijn. Een "harde" vakbondswet met abrupte veranderingen in de juridische grondslag van het vakbondswezen zal naar verwachting leiden tot toename van de spanningen; het episcopaat heeft hiertegen uitdrukkelijk gewaarschuwd.

Bij Polen's bondgenoten is met betrekking tot deze ontwikkelingen een toenemende ongerustheid waar te nemen.

Concluderend kan gesteld worden dat verdere onrust waarschijnlijk lijkt en deze maakt een spoedige opheffing van de uitzonderingstoestand vooralsnog onwaarschijnlijk. Onder deze omstandigheden kan met een langduriger vooraanstaande rol van de strijdkrachten in Polen gerekend worden.

3. Hongarije

Demonstratie pro-Solidarnosc

Ter herdenking van de tweede verjaardag van de akkoorden van Gdansk die de basis legden voor de Poolse onafhankelijke vakbeweging "Solidarnosc", vond op 30 augustus in de Hongaarse hoofdstad Budapest een demonstratie plaats. Hieraan namen circa 100 Hongaren deel. De demonstratie was georganiseerd door een viertal "bekende" dissidenten, die werden aangehouden maar na korte tijd weer werden vrijgelaten. (B-3)(W)

Commentaar : Dit is de eerste maal dat uit één der Warschaupakt-landen anders dan Polen zelf, een openlijke pro-Solidarnosc demonstratie gemeld wordt. Deze demonstratie vormt niettemin een aanwijzing dat de Poolse ontwikkelingen wellicht meer invloed onder de bevolkingen van de diverse landen hebben dan veelal wordt aangenomen. Dit kan ook de vrij omvangrijke aanwezigheid van politiefunctionarissen in zowel uniform als burger verklaren, hetgeen resulteerde in een snelle beëindiging van de demonstratie.

Geconstateerd kan worden dat zowel in Hongarije als elders in Oost-Europa onder invloed van de ontwikkelingen in Polen ten opzichte van dissidenten in het algemeen een minder tolerante houding wordt aangenomen dan voorheen, en dat kennelijk een destabiliserende invloed van "Polen" bij voortduring gevreesd wordt. Opmerkelijk is in dit licht de relatief snelle vrijlating van de vier organisatoren van deze demonstratie, zeker in vergelijking met het optreden tegen dissidenten in andere Oost-europese landen. Dit houdt in dat Hongarije ondanks alles vasthoudt aan een relatief "liberale" binnenlandse politiek en hiermede ingaat tegen Sovjet wensen terzake.

Hoofdstuk B: Militair

1. Activiteiten landstrijdkrachten

a. Warschaupakt

(1) Activiteiten Warschaupakt landstrijdkrachten algemeen

Bij de Warschaupakt landstrijdkrachten in Centraal Europa heerste gedurende de verslagperiode een normale oefen-/opleidingsactiviteit, variërend van levendig in het begin tot gering aan het eind van de maand.

Gedurende de tweede helft van de verslagperiode heeft in het zuidoosten van de DDR, op het oefenterrein Weisswasser, vermoedelijk een gezamenlijke oefening plaatsgevonden door elementen van de NVA en van de Tsjechoslowaakse strijdkrachten. Van Tsjechoslowaakse zijde waren hierbij mogelijk elementen betrokken van 65 Mechreg/20 Mechdiv/1 Lr.

Het is niet bekend waaruit de eventuele NVA-deelname heeft bestaan. Omtrent de aard en omvang van de mogelijke gezamenlijke oefening is niets bekend.

Aan het eind van de maand werden in Oost Berlijn elementen waargenomen van 9 Tkdiv/5 Lr van de NVA. Naar alle waarschijnlijkheid nemen eenheden van de divisie deel aan de jaarlijkse 7 oktober parade in Oost Berlijn in verband waarmee de nodige voeroefeningen plaatsvinden.

Op donderdag 23 september is door het Ministerie van Defensie te Moskou de halfjaarlijkse demobilisatie order (nr 205) uitgegeven. Deze order regelt de opkomst en demobilisatie van dienstplichtigen. Naar verwachting wordt medio oktober een aanvang gemaakt met de luchttransportfase van de halfjaarlijkse personeelwisseling van en naar de Groepen van Sovjet strijdkrachten die, naar verwachting, een normaal verloop zal hebben.

b. Warschaupakt oefening "SCHILD '82"

Op zaterdag 4 september is, in het kader van de CBM's door Bulgarije officieel bekendgemaakt dat van 25 september tot 1 oktober in het oostelijke deel van Bulgarije alsmede in de aan Bulgarije grenzende wateren van de Zwarte Zee een WF-oefening zal plaatsvinden onder de naam "SCHILD '82".

van de oefening, die onder leiding zou staan van de Bulgaarse minister van defensie, Ljuben Dzurov zou worden deelgenomen door 60.000 man WP-land-, zee- en luchtmachtkrachten.

De oefening ging met een vertraging van twee dagen op 27 september van start.

Deze vertraging werd mogelijk veroorzaakt door het feit dat de opperbevelhebber van de WP-strijdkrachten, MSU [REDACTED], in de Sovjet-Unie de begrafenis van MSU [REDACTED] moest bijwonen.

Hoewel bij het afsluiten van deze rapportage nog onvoldoende betrouwbare informatie beschikbaar was betreffende het feitelijke verloop van de oefeningsoefeningsoefeningen, werden uit de voorbereidingen voldoende aanwijzingen verkregen en die erop duiden dat het hoogtepunt van de oefening een tribistische operatie is, waarbij de betrokken luchtmachtlandingsseenheden rechtstreeks vanuit de Sovjet-Unie worden ingevlogen.

Het scenario zou uitgaan van een (NAVO-) aanval vanuit Griekenland en Turkije en mogelijk Joegoslavië, gevolgd door een eigen (Warschaupakt-) tegenaanval.

De gebruikelijke gang van zaken bij Warschaupakt oefeningen derhalve.

Ter afscherming van de oefening is meer dan de helft van het Bulgaarse grondgebied tijdelijk tot verboden gebied verklaard. Voor wat betreft de deelname (landstrijdkrachten) wordt voorlopig het volgende aangenomen:

- Sovjet-Unie : elementen van twee divisies en luchtmachtlandingsseenheden
- Bulgarije : elementen van twee divisies, waarschijnlijk in legerverband
- Hongarije : één (tank ?) bataljon
- Tsjechoslowakije : één (mech ?) bataljon
- DDR : één (mech ?) bataljon
- Roemenië : stafofficieren/waarnemers
- Polen : één luchtmachtlandingsbataljon

Of het in de aankondiging opgegeven aantal van 60.000 man werkelijk wordt gehaald is nog niet duidelijk. Aangenomen wordt dat hierbij ook de deelnemende zeestrijdkrachten zijn begrepen.

Het uitnodigen van waarnemers in de vorm van een "aanvullende OEF" vond niet plaats. Een deel van de oefening werd bijgewoond door de ministers van defensie van de Warschaupakt lidstaten (voor Polen één van de plv ministers van defensie) alsmede militaire autoriteiten uit Cuba, Mongolië en Vietnam. Wederom was de vraag actueel of Roemenië met troepen zou deelnemen en doortocht zou verlenen aan eenheden van de overige landen. Voor zover nu bekend heeft dit niet, of hoogstens op zeer geringeschaal plaatsgevonden.

c. DDR

(1) UDAR-'82

Van 31 augustus - 4 september vond in het noorden van de DDR een NVA-commandostafoefening plaats onder de naam "UDAR-82". Hoewel voorafgaande aan de oefening meldingen werden ontvangen dat ook GSVG-eenheden en mogelijk zelfs Poolse strijdkrachten hieraan zouden deelnemen, kon dit niet daadwerkelijk worden vastgesteld.

De troependeelname aan de oefening bestond voornamelijk uit elementen van 9 Tkdiv/5 Lr, alsmede enkele steunende eenheden van 5 Lr.

In het kader van de oefening werd een opmars/ aanval uitgevoerd vanaf het oefenterrein Wittstock, via Klietz/Rathenow naar de Letzlingerheide. Hierbij werd de Elbe overschreden onder tactische omstandigheden. Delen van de oefening werden gesteund door tactische luchtstrijdkrachten en gevechtshelicopters. De oefening vond gedeeltelijk plaats onder gesimuleerde nucleaire en chemische omstandigheden, waarbij veel aandacht werd besteed aan ontzettingactiviteiten.

(2) "WESTNIK 182"

Van 21 september tot 24 september vond in de DLR een gezamenlijke defensieve NBC-oefening plaats onder de naam "WESTNIK 182", waaraan werd deelgenomen door NVA en SOVG eenheden alsmede door elementen van de Oostrijks territoriale en civiele verdediging.

Van SOVG-zijde werd aan de oefening deelgenomen door 1 Gde Tklr, 20 Gde Lr en 8 Gde Lr, alsmede 39 Gde Mechdiv/8 Gde Lr.

NVA deelname bestond uit 3 Lr alsmede alle drie tot het leger behorende divisies en 3 Rakbrig (SOVD).

Omtrent het verloop van de oefening zijn geen bijzonderheden bekend. Het is evenwel, voorzover momenteel bekend, de eerste keer dat op een dergelijk omvangrijke schaal gezamenlijke NBC-activiteiten plaatsvonden waarbij kennelijk nauw werd samengewerkt met territoriale en civiele verdedigingseenheden.

DEEL II: MIDDEN-OOSTEN/AFRIKA1. Libanona. Interne ontwikkeling

Kort na de evacuatie van de PLO-strijders uit west-Beiroet vonden, begin september, nieuwe gevechten plaats, nu tussen links-Libanese Mourabitoun-eenheden (sterkte naar schatting 1500 man) en het Libanese leger en politie.

De Mourabitoun-militie wilde zich niet zondermeer schikken naar premier ██████ zogenoemde "veiligheidsplan". Doelstelling van ██████ was het bewerkstelligen van een gedemilitariseerde status voor (west-) Beiroet en beëindiging van de scheiding met oost-Beiroet.

Effectuering van deze situatie werd bereikt door een hernieuwd offensief van de Israelische bezettingstroepen in centraal-Libanon.

Daags na de moordaanslag op de nieuwgekozen president ██████ (14 september) trokken kleine IDF-eenheden langs een zestal punten west-Beiroet binnen. Doel van de hervatte operatie was, volgens Jeruzalen, "incidenten te voorkomen en de rust te garanderen", in een situatie die als "machtsvacuum" werd aangeduid.

Het uiteindelijke resultaat was uitschakeling van Mourabitoun en PLO-restanten, die volgens Israelische bronnen 2.000 man betrof.

Voordat deze definitieve actie in west-Beiroet begon vonden tussen 8-12 september wederom bombardementen plaats op concentraties PLO-strijders en Syrische SA-9 batterijen in noord- en oost-Libanon, westelijk van Zahle.

Deze acties werden door Israel gerechtvaardigd met het argument dat nieuwe opstellingen van Syrische/Palestijnse raketbatterijen niet zouden worden toegestaan en bovendien als schending van de wapenstilstand, zoals bereikt door de missie ██████, wordt opgevat. Met andere woorden, een verandering in de militaire status quo wordt door Jeruzalem niet geaccepteerd.

Als reactie op de destabiliserende gevolgen door het optreden van eenheden van de Falangistische "Lebanese Forces" in Palestijnse kampen in West-Beiroet en in verband waarmee de IDF-presentie heftiger omstreden is dan ooit, verzocht de nieuwe president ██████ om terugkeer van de multinationale troepenmacht.

Nadat Washington aan Jeruzalem de eis tot terugtrekking van het IDF uit west-Beiroet en van het internationale vliegveld (Khalde) had gesteld, alvorens er 1200 man te stationeren, troffen Israelische en Libanese autoriteiten, eind september een regeling hiertoe.

Op dit moment hebben eenheden uit de VS, Frankrijk en Italië, tezamen ongeveer 3.000 man, voor onbepaalde tijd posities ingenomen.

President Reagan kondigde eind september aan dat de Amerikaanse eenheden in Beiroet zullen blijven zolang de Libanese regering dit wenselijk acht. Dit kan betekenen dat Amerikaanse presentie ook na eventuele Syrische en Israelische terugtrekking - hetgeen [REDACTED] uitdrukkelijk eist - wordt voortgezet. De hiermee verbonden doelstelling is herstel van de politieke soevereiniteit van Libanon en het stimuleren van de, tot nu toe vergeefs gebleken, idee van een "nationale consensus", hoofdzakelijk tussen Marcnieten en Soennieten.

b. Regionale implicaties

Een constructieve politieke opstelling van de regionaal betrokken landen ten aanzien van de Libanese kwestie én met betrekking tot de Israelisch-Arabische confrontatie als zodanig, is op dit moment bepalend voor een noodzakelijke periode van relatieve stabiliteit.

Gelet op terughoudendheid in de laatste ontwikkelingen in Libanon, de positieve ontvangst van het plan-Reagan (1 september) door de Arabische landen en de uitkomst van de Arabische topconferentie te Fez (begin september), lijkt het klimaat voor het begin van een nieuwe diplomatiek-politieke fase in het Midden-Oosten te zijn geschapen.

Hoewel het IDF zich uit west-Beiroet heeft teruggetrokken blijft het grootste gedeelte van de Israelische invasiemacht in midden-Libanon geconcentreerd. Met betrekking tot zuidelijk Libanon blijft Jeruzalem vasthouden aan het plan er een "veiligheidszone" te scheppen: in de bewoordingen van Sharon "zal in een gebied met een grens van 40 kilometer een speciale status worden gecreëerd". Dat een en ander gepaard zal gaan met een vredesverdrag met Beiroet is minderaannemelijk geworden, te oordelen naar [REDACTED] uitspraken.

Een algehele Israelische terugtrekking uit Libanon lijkt zeker op korte termijn niet te hoeven worden verwacht; in ieder geval heeft Jeruzalem in die richting niets aangekondigd.

Daarentegen heeft president Assad in Fez verklaard dat hij van plan is de Syrische troepen uit de Oostlibanese Beqa'a-vallei terug te trekken.

In hoeverre dit ten uitvoer wordt gebracht blijft de vraag, evenals wie de autoriteit zal blijken te hebben de overgebleven PLO-eenheden op te dragen noord- en oost-Libanon te verlaten.

Langdurige onderhandelingen zijn in dit opzicht te voorzien, waarbij de multinationale troepenmacht en UNIFIL, waarvoor Washington verlenging van het mandaat bepleit, een rol kunnen spelen.

De allesbepalende vraag is of Jeruzalem bereid is aan het Amerikaanse diplomatieke doel ten aanzien van Libanon tegemoet te komen.

Vooraf wanneer men bedenkt dat de Libanese kwestie een eindweegs opgelost moet zijn vóór het omvattender probleem, namelijk de na te streven vredessituatie van Israël met Arabische buurlanden, effectief aangepakt kan worden.

De benadering dienaangaande was anders vóór 1 september, dat wil zeggen vóór introductie van Reagan's Midden Oosten-voorstel.

Onderlinge samenhang tussen de Libanese kwestie en beëindiging van de formele oorlogssituatie tussen Israël en de Arabische landen is evident hoewel sommige belanghebbende partijen, waaronder Damascus, dit ontkennen.

Volgens uitlatingen van de Israëlische ambassadeur in Washington, Moshe Arens, op 29 september, zal Jeruzalem bereid blijken te praten over onderdelen van Reagan's voorstel, wat overigens als "werkdokument" werd aangeduid. Dit moet worden opgevat als afwijzing van de kern van Reagan's voorstel, de "Jordaans-Palestijnse confederatie".

Indien Jordanië als onderhandelingspartner gaat deelnemen, zal dit moeten gebeuren in het kader van het Camp David-proces, volgens Jeruzalem, dat echter door Arabische landen en de SU van de hand wordt gewezen.

Het Arabische initiatief, zoals belichaamd door het Fez-charter, is terug te voeren op de opvattingen van Arafat en de Saoedi's.

Van Riad stamt het basis-concept (plan-Fahd, eind 1981), van de PLO stammen de wijzigingen en toevoegingen die het project voor Damascus, na de militaire nederlaag in Libanon vooreerst aanvaardbaar lijken te maken. Hoe het plan-Reagan hiertussen past moet worden afgewacht.

Arafat heeft benadrukt dat het scheppen van een onafhankelijke Palestijnse staat met Jeruzalem als hoofdstad (punt zes van het Fez-voorstel) vooraf gaat aan de totstandkoming van vreedzame betrekkingen tussen alle staten in de regio. Ook heeft Arafat nadrukkelijk de aandacht gevestigd op de idee tot veiligstelling van een en ander door

de Veiligheidsraad (dat grondslag vormt voor punt zeven, waarmee Assad vorig jaar niet akkoord ging).

De VN-garantie opent perspectief voor participatie in eventuele onderhandelingen door de SU.

Deze VN-optie staat ook (weer) centraal in het nieuwe, door Brezhnev gelanceerde vredesplan (midden september), dat volgens Moskou niet in strijd is met Fez, in tegenstelling tot het door de SU als "in wezen kwaadaardig" bestempelde VS-voorstel.

Welke ontwikkelingen ook mogen optreden op korte termijn, discutabel is of Saoedi Arabië, als belangrijkste, politieke belanghebbende partij, bij ieder vervolg in het onderhandelingsproces geïnteresseerd is in de SU als een bemiddelende partij.

De zoveelste oproep van koning Fahd, eind september, aan de Arabische landen, te komen tot grotere eenheid, gepaard aan het beroep op de SU "rekening te houden met de gevoelens van de islamitische landen ten aanzien van Afghanistan" is opnieuw bewijs voor het fundamentele antagonisme tussen beide politieke systemen.

MO 9/82

2. Egypte - De politieke situatie van de regering-Mubarak

Op instigatie van president Mubarak heeft premier Fouad Mohieddin op 3 augustus zijn kabinet gewijzigd.

Twee nieuwe leden maken deel uit van het zogenoemde "economische team" binnen de regering.

Dit kan worden opgevat als teken van de ontevredenheid over de (sociaal-) economische ontwikkeling sedert de eerste kabinetsaanpassing, in januari van dit jaar, toen op alle "economische posten" nieuwe functionarissen werden benoemd (zie (MO 1/82).

Totaal hebben zeven ministers, onder wie drie ([redacted] [redacted] [redacted]) generaal [redacted] van het voormalige aantal van vijf vice-premiers, de regering verlaten.

Er zijn vijf "nieuwkomers".

Van de huidige, vier vice-premiers zijn veldmaarschalk [redacted] (minister van Defensie en Militaire Productie), die nu als tweede man in het politieke machtscentrum wordt beschouwd en [redacted] (Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek) de nieuwbenoemden.

De belangrijke ministerspost van Economie en Buitenlandse Handel wordt nu bezet door [redacted] een prominent lid uit de regerende Nationaal Democratische Partij (NDP), waarvan Mubarak voorzitter is. Opvallend is verder dat ex-vice-premier generaal [redacted] (tot januari van dit jaar minister van Binnenlandse Zaken en in die functie verantwoordelijk voor de controle op het activisme van fundamentalistisch geïnspireerde groeperingen) nu definitief uit de regering is verwijderd. De regeringsverandering komt op een moment dat de door etnisch-religieuze tegenstellingen bepaalde onrust in Zuid-Egypte ([redacted] [redacted] toeneemt ([redacted] en [redacted] hadden zich daar hoofdzakelijk bij de koptische bevolking onmogelijk gemaakt), de politieke oppositie tegen het NDP-machtsmonopolie zich sterker manifesteert en regelmatig berichten circuleren over complotten tegen Mubarak. Wat dit laatste betreft zijn stringenter veiligheidsmaatregelen getroffen binnen de strijdkrachten. Meerdere officieren, waaronder CGS [redacted] [redacted] zouden zijn ondervraagd; definitieve conclusies zijn echter nog niet te trekken.

Hoewel de regering periodiek gevangenen vrijlaat sedert in september/ oktober 1981 ca 3500 arrestaties werden verricht (volgens officiële bronnen in Cairo bevinden zich nog 1350 personen in hechtenis, volgens de

oppositie bedraagt dit aantal 2350; niet uitgesloten is dat het aantal tweemaal zo groot is, mede gezien het feit dat arrestaties blijven plaatsvinden) is de binnenlandse situatie nog niet genormaliseerd. Zo is de uitzonderingstoestand met een jaar verlengd en de door Sadat verbannen koptische patriarch Shenouda III nog geen eerherstel verleend. De twee belangrijkste oppositionele kranten "Al-Shaab" (orgaan van de semi-legale "Socialistische Arbeiders Partij") en " [REDACTED]" (partijforum van de buitenparlementaire, linkse oppositiegroeperingen) die in tegenstelling tot het fundamentalistische blad "Al-Dawa" opnieuw mochten verschijnen na de Sinai-overdracht, critiseerden de regering-Mubarak en pleitten voor een breuk met Israel.

Met name [REDACTED] critiseert in toenemende mate ook het regeringsbeleid ten aanzien van de economische problemen.

De economische situatie blijft zorgwekkend: de inflatie bedraagt 25-40%. De overheids-subsidie op brood (\$ 975 miljoen) overtreft ruimschoots de tarief-inkomten van het Suez-kanaal (\$ 725 miljoen).

In regionaal-politiek opzicht verkeert Egypte nog allerminst in een door de Arabische wereld volledig aanvaarde positie.

De Arabische topconferentie in Fez heeft een voorstel daartoe, ingediend door de Soedanese president Nimeiri, eenstemmig verworpen.

Syrië voert wat dit betreft het meest campagne tegen Cairo; midden augustus werd overigens de laatste Egyptische diplomaat Syrië uitgewezen, sedert de breuk in de diplomatieke betrekkingen in 1979. (C-3)(R)(W)(G)

Commentaar: Intern blijft de Egyptische regering geconfronteerd met een uiterst wankel sociaal-economische constellatie.

De economische problematiek en daarmee gepaard gaande politieke onrust vormen een voortdurende bedreiging voor de stabiliteit van het regime.

Te verwachten valt dat zolang de sociaal-economische toestand catastrofale vormen aanneemt, Mubarak zich zal hoeden Sadat's hard politiek ten aanzien van de politieke en fundamentalistische oppositie te hanteren.

De regering tracht voortdurend nieuwe maatregelen te nemen die de economische activiteiten in Egypte moeten stimuleren. Om buitenlands kapitaal aan te trekken heeft de nieuwe minister van Investeringszaken, Wagih Shindi, gunstiger regelingen afgekondigd.

Buitenlandse ondernemingen kunnen nu bijvoorbeeld voor de eerste maal over een meerderheidsbelang in joint ventures beschikken.

De gevolgen van de politieke ontwikkelingen in de regio, met name de positie van Egypte in de Arabische politieke arena, op binnenlandse, oppositionele krachten zullen Mubarak niet minder zorg baren.

Vooraf de Israelische militaire acties in Libanon werken in dit opzicht stimulerend op de pan-Arabische en anti-Israelische tendensen van de fundamentalistische bewegingen.

De "vredesband" met Israel blijft ook ontegenzeggelijk de grootste belemmering tot (formele) werderopneming van Egypte in de Arabische Liga.

Hoewel Cairo haar ambassadeur op 20 september uit Jeruzalem voor onbepaalde tijd heeft teruggetrokken blijft de regering zich uitspreken voor voortgezet overleg inzake de Palestijnse autonomie in het kader van het Camp David-proces.

Prioriteit wordt op dit moment echter gegeven aan de kwestie Libanon, dat wil zeggen dat Cairo zich uitsprekt voor herstel van de soevereine status van Libanon en niet eerder de autonomiebesprekingen hervat voordat de Israelische bezetting is opgeheven en de Syriërs zich hebben teruggetrokken. Dat daarnaast in Cairo de gedachte aan de "natuurlijke" banden met de gematigde Arabische landen levendig blijft mag worden bewezen door Abu-Ghazala's recente uitspraak (ter gelegenheid van de invoering van het verbeterde HAWK-raketsysteem als nieuwe fase in het materiële moderniseringsproces van de strijdkrachten), toen hij het leger kwalificeerde als "(...) the solid base that protects the Arab world".

Volgens Ghazala "verplichten" de gebeurtenissen in Libanon Egypte haar militaire apparaat uit te bouwen.

Hieraan kan worden toegevoerd dat ook de dreiging die in het Golfgebied wordt ervaren sedert de juli-invasie van Iraaks grondgebied door Iran ongetwijfeld aan deze opvatting ten grondslag ligt.

De recentelijke ontmoeting van Mubarak met Nimeiri in Khartum en Mubarak's bezoeken aan Belgrado en Boekarest, begin september, lijken alles te maken te hebben met de voortdurende pogingen de politieke positie van Egypte in de Arabische wereld en in de beweging van niet gebonden landen te verbeteren.

Tegelijk is tegenover de Arabische landen, volgens Cairo, van "politieke concessies" vooralsnog geen sprake.

Met een beroep op het diplomatieke doel van de "allesomvattende", politieke oplossing inzake de Palestijnse kwestie, gekoppeld aan het prestige dat Cairo geniet op grond van de [REDACTED] vooraanstaande militaire positie van Egypte in de Arabische wereld (vergelijk de militair-materiële steun aan Irak) lijkt Cairo zich vooralsnog het eigen standpunt met betrekking tot de Israelisch-Palestijnse (-Arabische) confrontatie te kunnen permitteren.

Relevanter op dit moment is de vraag of de continu gespannen interne situatie in Egypte, voortzetting van de buitenlandse politiek van Mubarak langer toelaat.

3. Libië - Gaddafi's bezoeken aan Tsjechoslowakije en Polen

Van 8-10 september bracht president Gaddafi, vergezeld van Obeidi, (secretaris van het Bureau voor Buitenlandse Betrekkingen), generaal Serezaini, (opperbevelhebber van de luchtmacht) en andere, economische autoriteiten bezoeken aan Tsjechoslowakije, Polen (en Oostenrijk).

Het reisprogramma bevatte aanvankelijk ook visites aan Bulgarije en Joegoslavië. Niet duidelijk is geworden om welke redenen deze werden afgelast.

Eenzijds is gewezen op de mogelijkheid dat Moskou's onwil om Gaddafi voor een aansluitend bezoek te ontvangen, waarschijnlijk ook voor Bulgarije reden vormde de Libische delegatie niet te ontvangen.

Anderzijds schijnen intern-Libische omstandigheden en mogelijk de regionaal-Arabische situatie (Libanon: met de Syriërs en PLO-restanten heeft Tripoli militair-materiële betrekkingen, SA-9-leveringen) van invloed te zijn geweest op het bekorte reisplan.

Aannemelijk is dat het tweedaagse verblijf van Gaddafi in Praag (overigens, in dezelfde periode verbleef er de Zuidjemenitische president Ali [REDACTED] [REDACTED] die zich op 5 september nog in Tripoli bevond) als tegenbezoek geldt voor president [REDACTED] visite aan Libië, Ethiopië en Zuid-Jemen, in september 1981. Met de laatste twee landen werden toen vriendschapsverdragen afgesloten. Dat bezoek vond plaats kort nadat genoemde landen het zogenoemde "Aden Pact", in augustus van dat jaar waren overeengekomen. Toentertijd werd [REDACTED] trilaterale ontmoeting opgevat als een instemmend gebaar van Praag met betrekking tot dit anti-westerse (en tegen gematigde Afro-Arabische landen) gerichte initiatief van de als "radicaal-revolutionair" aangeduide staten.

De ontmoeting tussen Gaddafi en [REDACTED] in Praag had een "verdrag over Vriendschap en Samenwerking", met een looptijd van tien jaar, tot gevolg. Onderhandelingen over eenzelfde overeenkomst met Polen zouden, volgens berichten uit Warschau, in de nabije toekomst worden afgerond.

De eerste indruk is dat het verdrag in zeer algemene bewoordingen is gesteld. Uitbreiding van economische, technische en culturele samenwerking en een vorm van "consultatie" inzake internationale problemen die de belangen van beide landen betreffen, lijken de inhoud te bepalen. Over uitbreiding van militaire cooperatie wordt in het verdrag niets expliciets gezegd. Verder zijn woorden gewijd aan de permanente strijd tegen westerse,

ideologische"-ismen" die de "eenheid van de progressieve krachten" traditioneel bedreigen.

Hoewel de verklaringen na afloop van de bezoeken in Praag en Warschau inhoudelijk in grote lijnen overeenkomsten vertoonden, was het Tsjechoslowaakse-Libische communiqué in relatief hardere bewoordingen gesteld.

In de Poolse-Libische bekendmaking sprak Gaddafi steun uit aan "de vastberaden en constructieve maatregelen van de Poolse leiding ter verdediging van de socialistische verworvenheden van de Volksrepubliek Polen".

De "veiligheidsbedreigende" politiek van Israël en de VS in het Middellandse Zee-gebied en in Europa werd veroordeeld.

Commentaar: Ondanks de overheersende indruk dat Gaddafi zich in Warschau en Praag zou hebben "opgedrongen" en de huidige, moeilijke situatie waarin Libië en Polen verkeren, zijn de langer bestaande intensieve betrekkingen tussen Tripoli, Warschau en Praag van dien aard, dat meerdere motieven zijn te onderscheiden die een grondslag kunnen vormen voor de recente gebeurtenissen.

De samenwerking tussen Libië en Tsjechoslowakije is vanaf het midden van de zeventiger jaren hoofdzakelijk gebaseerd op levering van militair materieel (ondermeer : T-54/55 tanks, lichte wapens, heli's, artillerie, meervoudige raketwerpers, personeelsvoertuigen, ter waarde van enkele honderden miljoenen dollars) en het ter beschikking stellen van militaire adviseurs en technici voor de Libische land- en luchtstrijdkrachten. Ook zijn, naar schatting enkele honderden Libische militairen voor verschillende trainingsdoeleinden in Tsjechoslowakije. Daarnaast breiden handelscontacten tussen beide landen zich gestaag uit.

De betrekkingen tussen Libië en Polen zijn meer economisch bepaald. Thans zijn naar schatting 14.000 Poolse, civiele technische adviseurs werkzaam in Libië, hoofdzakelijk in de industriële, agrarische en infrastructurele sectoren. Van de ontwikkelingslanden is Libië een van de belangrijkste handelspartners voor Warschau. De aandacht die Libië van Poolse zijde krijgt mag tevens als aanduiding gelden voor Warschau's isolement en financiële problemen.

De aankondiging in Warschau, op 16 september, dat Libië "zich ertoe heeft verplicht" Polen dit jaar 1 miljoen ton ruwe olie op krediet te leveren en dat Gaddafi ook nieuwe kredieten heeft toegezegd voor 1983 mag dit onderstrepen. De ervaring met Libië leert dat dit laatste van de nodige vraagtekens moet worden voorzien. Ook op militair gebied bestaat samenwerking en vinden regelmatig bilaterale contacten plaats.

In dit kader bezocht generaal Siwioki, CGS, tevens vice-minister van Defensie en lid van de Militaire Raad van Nationale Redding eind mei Tripoli.

Wat de eventuele militaire aspecten van beide ontmoetingen betreft lijkt een en ander in verband te moeten worden gebracht met de kennelijke moeilijkheden die Tripoli ondervindt met Moskou, inzake militaire leveringen.

De wrijvingen zouden zijn terug te voeren tot opgetreden achterstalligheid in Libische betalingen voor geleverd Sovjet materieel. Al eerder waren er berichten dat Libië hiervoor met olie zou willen betalen, hetgeen de SU niet zou willen.

Blijkbaar heeft dit stagnatie in het verlenen van opleidings- en trainingsfaciliteiten van Libische militairen in de SU en in de uitzending van Sovjet-adviseurs tot gevolg. Daar tegenover staan berichten dat Libië de militair-politieke invloed van adviseurs uit de SU zou willen beperken.

Op grond van deze situatie lijkt uitgebreidere militaire samenwerking van Libië met Tsjechoslowakije en Polen de voor de hand liggende gevolgtrekking, mede omdat dit in militair-materieel opzicht past.

Verder moet worden opgemerkt dat zowel Tsjechoslowakije als Polen militaire samenwerking steeds afhankelijk hebben gesteld van economische samenwerking. De aangekondigde olie-transactie tussen Polen en Libië kan als bevestiging van deze politiek worden opgevat.

Bij dit economische aspect moet een kanttekening worden geplaatst die te maken heeft met de intern-Libische situatie op dit moment. Sedert enige tijd is sprake van een verslechterde economische situatie in Libië, mede als gevolg van teruglopende olie-inkomsten.

De meest recente indicaties hiervoor vormen de extra belastingen en de tendens, in een bepaalde kring, om terug te keren tot een vrije markteconomie.

Aanhaken van de economische banden met Oost-Europa kan dat laatste streven blokkeren, wat voor Gaddafi intern-politiek en ideologisch van groot belang is. Gelet op de interne omstandigheden, de (na medio 1981 onmiskenbare uitbreiding van de betrekkingen) nu kennelijk wat stagnerende relatie met Moskou, én Gaddafi's regionale diplomatieke échecs (uitgesteld OAE-voorzitterschap, niet-deelneming aan de Arabische top-conferentie in Fez en de afwijzende opstelling met betrekking tot iedere oplossing van de Libanese kwestie) lijkt de veronderstelling gerechtvaardigd dat Gaddafi's bezoeken aan Warschau en Praag op het eerste gezicht van politieke betekenis zijn met (voorlopig) positieve gevolgen voor zijn leiderspositie in de allerm minst homogeen te noemen machtselite in Tripoli.

De indruk dat Polen en Tsjechoslowakije uiteindelijk meer economisch baat zullen hebben bij uitbreiding van de betrekkingen met Libië lijkt niet onterecht.

Afgezien van deze veelal tijdelijke bepaalde overwegingen en factoren blijft het feit opmerkelijk dat Libië nu voor het eerst een vriendschapsverdrag met een lid van het WP heeft afgesloten.

4. Irak-Iran

a. Irak

Irak heeft het werk aan de verbetering van haar verdedigingswerken rond Basra voortgezet. Een derde verdedigingslinie werd toegevoegd, nadat vorige maand de tweede was gereedgekomen.

De situatie met betrekking tot de Koerden in Irak is rustig, ondanks aanwezige spanningen ten gevolge van voedseltekorten en gedwongen recrutering van "vrijwilligers" voor het zuidfront.

Daarbij zou Iran 500 Pasdarans naar Irak gestuurd hebben ter versterking van de Koerden.

De val van Saddam Hoessein lijkt echter weinig waarschijnlijk; de oppositionele groeperingen zijn een storend element, maar zijn op een succesvolle Iraanse aanval aangewezen om Saddam Hoessein ten val te brengen. Evenmin lijkt onmiddellijk gevaarte dreigen van de onlangs gezuiverde Baath-partij en het leger.

b. Iran

De voorbereidingen voor een Iraans offensief duurden in de maand september onverminderd voort; over en weer vonden artilleriebeschietingen plaats. De voornaamste opbouw aan Iraanse zijde vond plaats in de zuidelijke sector in de omgeving van Basra en het ten noorden daarvan gelegen Al Amarah. In de centrale sector, bij Quasre-Shirin, bevinden zich naast reguliere troepen ongeveer 60.000 man Pasdaran.

Een gedeelte van deze laatstgenoemde troepen wordt echter gebonden door activiteiten van leden van de Koerdische Democratische Partij (KDP), die sinds de eenzijdige terugtrekking van Irak uit die regio hun actieradius tot zelfs ten zuiden van Kermanshah hebben uitgebreid. Naar aanleiding daarvan heeft de bevelhebber van de Iraanse landstrijdkrachten kol Shirazi eind augustus een nieuwe campagne tegen de Koerden aangekondigd, waarna arrestaties van KDP-leden plaatsvonden. De reguliere Iraanse legereenheden worden volledig in beslag genomen door hun huidige taak aan de grens met Irak, zodat hergroepering op grote schaal niet goed mogelijk is. Iran is voor het leggen van zwaartepunten aan de frontlinie aangewezen op de Pasdaran an Baijis ("Mobilization Forces"), waarvoor sinds mei van dit jaar 64 opleidingscentra werden gecreëerd; de opleidingstijd bedraagt één maand.

(C-3)(R)(G)(W)

Commentaar: Ten gevolge van de sterke verdedigingswerken aan Iraakse zijde rond Basra lijkt een frontale aanval van Iran daar in tweede instantie onwaarschijnlijk. Een mogelijk alternatief is een aanval bij Qasr e-Shirin. Het op 1 oktober begonnen Iraanse offensief bij Mandali, een Iraakse grensstad, lijkt daarmee in verband te kunnen worden gebracht. Daarnaast bestaat nog de mogelijkheid van een aanval bij Al Amarah, met als voornaamste doel het afsnijden van de belangrijke aanvoerlijn Bagdad-Basra, wat ongetwijfeld een van de belangrijkste operationele doelen voor Teheran blijft.

Het tot oorlogsgebied verklaren van het noordelijk deel van de Perzische Golf door Irak op 12 augustus en de daarop volgende aanvallen op het eiland Kharg, Iran's belangrijkste olie-laadstation, en op niet-Iraanse schepen die zich in dit gebied bevonden, lijken niet zonder resultaat te zijn gebleven.

Hoewel het door Irak geclaimde, en door Iran ontkende, aantal van vier tot zinken gebrachte schepen niet bevestigd kan worden, bleef het psychologisch effect daarvan niet uit. Iran's olie-export, die in juli nog twee miljoen vaten per dag bedroeg, schommelt nu noodgedwongen rond de 900.000 vaten per dag. Dit ondanks het aanbod van de Iraanse staatsverzekeringsmaatschappij om schepen, die de Golf-regio aandoen, tegen een premie van slechts 1% van de waarde van de lading te verzekeren, terwijl de verzekeringsmaatschappij Lloyd in Londen zijn premies had verhoogd tot rond 3%. Daarnaast probeerde Iran door middel van prijsverlagingen van olie tot onder de vastgestelde OPEC-prijs de gevolgen van de Iraakse aanvallen in de Golf te beperken.

Het dreigement van Iran om bij het voortduren van de Iraakse luchtaanvallen de Straat van Hormoez te blokkeren, werd op 4 september door de voorzitter van het Iraanse parlement [REDACTED] afgezwakt. Volgens hem gaat Iran niet verder dan het creëren van hetzelfde soort moeilijkheden als Irak dat doet: "Als men ons van onze olie-export

afhoudt zullen we zoveel onzekerheid in de regio
veroorzaken dat onze vijanden ook geen olie meer kunnen
exporteren... Maar behalve olie hebben wij nog andere
belangen en daarom moet de Straat van Hormoez open blijven."
Mogelijk. doelde [REDACTED] hiermee op de Iraanse voed-
selimporten, die grotendeels over zee plaatsvinden.

5. Mozambique

De afgelopen maand vonden de afzonderlijke bijeenkomsten plaats van de Mozambiquaanse Minister van Defensie LtGen Chipande met zijn Roemeense, Joegoslavische en Hongaarse ambtgenoten.

De besprekingen in Joegoslavië vonden plaats "ter verdere bevordering van de samenwerking tussen de strijdkrachten van twee niet-gebonden landen", aldus het Joegoslavische persbureau Tanjug. Met zowel Roemenië als Hongarije werd door Mozambique een militaire samenwerkingsovereenkomst getekend; hetzelfde zou ook met Joegoslavië te gebeuren staan. (B-2)(R)(C)

Commentaar: Het voornaamste doel dat Mozambique bij deze bijeenkomsten voor ogen lijkt te staan is het verminderen van haar afhankelijkheid van Sovjet leveranties van militair materieel, waarbij de door de Sovjet-Unie gestelde leveringsvoorwaarden en gevraagde concessies (van milpol aard?) mogelijk een rol spelen.

Gezien de voortdurende activiteiten van de Nationale Mozambiquaanse Verzetsbeweging (MRN) is de beschikbaarheid van wapens van groot belang voor het in het zadel houden van president Samora Machel.

De militaire samenwerkingsovereenkomst tussen Mozambique en Hongarije kan gezien worden als een vervolg op wapenleveranties die in de periode 1978-1980 plaatsvonden. Verwacht wordt dat op basis van deze overeenkomst Hongarije op beperkte schaal logistieke, ziekenhuis en communicatieapparatuur en daarnaast lichte wapens zal leveren.

Mozambiquaanse functionarissen hebben aangekondigd dat deze wapens op zeer korte termijn ter hand zullen worden gesteld aan de zogenaamde Volks Militia groepen, die de laatste tijd worden gevormd ter bestrijding van de MNR.

Eerder deze maand werden aan burgers in Maputo en Beira lichte wapens ter beschikking gesteld. Het feit dat de te leveren wapens onmiddellijk ingezet zullen worden, mag een indicatie heten voor de interne veiligheidssituatie in Mozambique.

De contacten tussen Mozambique en Roemenië kunnen niet zonder meer op een lijn worden gesteld met contacten met andere Oostblok landen (i.h.b. de DDR en Bulgarije), maar worden door Boekarest voorgesteld als het resultaat van een eigen Roemeense Derde-Wereld politiek. Roemenië verleende in het verleden op beperkte schaal militaire hulp (leveranties van lichte wapens en

opleidingssteun) aan Mozambique. In 1979 werd een verdrag van Vriendschap en Samenwerking gesloten. Vermeld mag worden dat Roemenië waarschijnlijk ook met Zimbabwe militaire samenwerking aangaat.

DEEL III: AZIE/VERRE OOSTEN1. Sino-Sovjet Betrekkingen

In september hebben zich in de Sino-Sovjet betrekkingen opnieuw gebeurtenissen voorgedaan die kunnen duiden op enige beweging. Aan Chinese zijde was in het bijzonder het verslag van partijvoorzitter [REDACTED] aan het 12e Nationale Partijcongres op 1 september van belang, waarin hij kritiek op de Sovjet politiek ten aanzien van China leverde maar tevens verklaarde: "Indien de Sovjet leiders werkelijk de oprechte wens hebben de betrekkingen met China te verbeteren en praktische stappen ondernemen om hun bedreiging tegen de veiligheid van ons land weg te nemen, dan zal het mogelijk zijn dat de Sino-Sovjet betrekkingen bewegen naar normalisatie".

Een volgend gebaar van Chinese zijde betrof een melding van het officiële persbureau XINHUA. Dit stelde dat de door Sovjet Minister van Defensie MSU [REDACTED] op 2 september in Kuybyshev geuite kritiek op China in vergelijking met zijn rede van 15 augustus ter gelegenheid van de Dag der Luchtstrijdkrachten gematigder was.

Van Sovjet en Oosteuropese zijde werd traag gereageerd op het Chinese partijcongres en de rede van [REDACTED]. Er werd gezinspeeld op de mogelijkheid van een toenadering tussen beide staten, waarbij de Sovjet-Unie evenals China verlangde dat eerst de andere zijde praktische stappen zou ondernemen. Vervolgens werd op 13 sept uit officieuze Chinese bronnen vernomen dat de besprekingen over de Sino-Sovjet grensgeschillen, die naar aanleiding van de Sovjet interventie in Afghanistan door China eenzijdig voor onbepaalde tijd werden opgeschort in oktober in Beking hervat zullen worden. Hierbij werd gesuggereerd dat de Sovjet-Unie enig militair materieel van haar grenzen met China zou hebben teruggetrokken, terwijl gemeld werd dat de besprekingen zouden plaatsvinden op het niveau van onderministers (van buitenlandse zaken). Inmiddels heeft Sovjet Plv Minister van Buitenlandse Zaken Ilyichev verklaard dat hij de Sovjet delegatie zal leiden en circa 15 oktober naar China zal reizen. Hij trad ook vroeger al op als Sovjet delegatieleider bij Sino-Sovjet onderhandelingen.

Tenslotte riep Sovjet partijleider/president Brezhnev op 26 september in Baku opnieuw op tot normalisatie en geleidelijke verbetering van de betrekkingen met China "op basis van gezond verstand, wederzijds respect en wederzijds voordeel". Volgens Brezhnev zou een dergelijke [REDACTED]

lisatie een goede bijdrage vormen aan de versterking van de grondslagen voor vrede en stabiliteit in Azië, en de gehele wereld. Met dit laatste reageerde hij zeer selectief op [REDACTED] uitspraak dat de "massale stationering van Sovjet strijdkrachten langs de Sino-Sovjet en Sino-Mongoolse grenzen, de steun aan de Vietnamese invasie en bezetting van Kampuchea, expansiedaden in Indochina en Zuidoost Azië, voortdurende provocaties langs de Chinese grens en de invasie en bezetting van Afghanistan door wapengeweld ernstige bedreigingen vormen voor de vrede in Azië en China's veiligheid". De desbetreffende passage van Brezhnev's rede werd niet overgenomen door de Chinese media, en er werd verder koel en terughoudend gereageerd op Brezhnev's rede. (B-2)(W)

Commentaar: Ondanks de diverse gebaren maken de uitspraken van in het bijzonder [REDACTED] en Brezhnev duidelijk dat beide partijen vasthouden aan hun uitgangspunten. Een wezenlijke vooruitgang van de onderlinge betrekkingen is daarom niet op korte termijn te verwachten indien de besprekingen inderdaad hervat worden.

Voorlopig blijft het naar verwachting nog bij een wederzijds aftasten van de mogelijkheden tot verdergaand overleg, waarbij in dit stadium een iets grotere overlegbereidheid aan Chinese zijde aanwezig lijkt dan tot voor kort nog het geval was, mits aan Chinese voorwaarden wordt voldaan. Gelet op beider belangen in, in het bijzonder Indochina/Zuidoost Azië is een dergelijke Sovjet tegemoetkomendheid niet te verwachten.

2. China

- a. blijft voorzitter Militaire Commissie van de partij

Op het begin september gehouden XIIe Congres van de cp-China werd opnieuw herkozen tot voorzitter van de Militaire Commissie van het Centraal Comité van de partij. Deze gebeurtenis kan enigszins als een loochenstraffing gelden van berichten de afgelopen maanden, die spraken van een afschaffing of althans een terugdringen van de rol van dit orgaan ten gunste van de nieuwe Centrale Militaire Commissie, een in de ontwerp-grondwet genoemd staatsorgaan. (Zie MO 6/82)

Deze geruchtenstroom gold overigens ook andere partij-organen. Zo werd b.v. over een verminderde rol van het Politbureau gesproken ten gunste van het secretariaat. Dat al deze voorspelde ontwikkelingen niet of veel minder dan verwacht hun beslag kregen op het XIIe Partijcongres, is niet eenvoudig in termen van beperkte nederlagen of successen van en de zijnen te beschouwen. Zo kan t.a.v. de militaire commissie van de partij gelden dat handhaving hiervan Deng tactisch van pas kan komen bij het zo elegant mogelijk utrangeren van oudgedienden. Dat echter de militaire staatscommissie ooit het toezicht op defensiezaken zal kunnen overnemen van de partijcommissie blijft onwaarschijnlijk. Eerder zal de staatscommissie zich bepalen tot toepassing van richtlijnen voor de strijdkrachten vastgesteld door de militaire commissie van de partij.

Tekenend voor de sfeer waarin de discussie over de afbakening van bevoegdheden van oude en nieuwe organen van partij en staat plaats vindt rondom dit XIIe Partijcongres, zijn de voor de periode eind augustus tot begin oktober voor militaire commandanten en andere leden van de strijdkrachten bij bezoeken aan Beijing geldende bepalingen (streng verbod op dragen of meebrengen van wapens) en de strenge controle daarop van daartoe speciaal aangewezen eenheden.

b. Herbevestiging van het concept van de Volksbevrijdingsoorlog

Ter gelegenheid van de 55e verjaardag van de stichting van het Volksbevrijdingsleger werd in de "Beijing Review" van 3 augustus een aantal artikelen aan de stand van zaken in de Chinese strijdkrachten gewijd. Hierin wordt o.a. beweerd dat aan de bewering dat het concept van de Volksbevrijdingsoorlog achterhaald is ieder fundament ontbreekt. Hiermee is het streven naar de opbouw van een gemoderniseerde strijdmacht niet in strijd, temeer omdat beiden elkaar aanvullen. Uiteraard zijn bepaalde militaire principes in het concept die vroeger golden nu niet meer toepasbaar, zoals b.v. de opvatting dat "het leger een strijdmacht en een arbeids- en produktie-eenheid tegelijk is". "Het militaire denken van Mao Sedong" zal verder ontwikkeld worden, zo wordt gezegd.

Uitlatingen als deze zijn ontdaan van hun ideologische lading en geloofwaardig van aard, omdat de combinatie van alle relevante factoren China tot het vasthouden aan deze doctrine nog lange tijd zal nopen.

Het tekort aan economisch-financiële en technologische middelen en mogelijkheden zal China er de eerstkomende tijd van weerhouden die modernisering op militair gebied te bereiken die het onder gunstiger omstandigheden waarschijnlijk wel zou willen realiseren. De doctrine van de "Volksbevrijdingsoorlog onder moderne omstandigheden" geeft aan dat er in ieder geval wat aan modernisering van het defensie-apparaat wordt gedaan, maar is ook bedoeld om het moreel van de strijdkrachten niet verder te laten verslechteren. Wat het eerste betreft wordt b.v. sterk de nadruk op het gevecht met verbonden wapen gelegd. Een voorbeeld levert het verslag in "Hingxia Ribao" van 29 juni over de eind juni gehouden grote oefeningen in de provincie/militaire regio Ningxia en Lanzhou. Opvallend nieuw in dit verband was het gesimuleerd gebruik van een tactisch nucleair wapen, overigens na aanvankelijke nucleaire inzet door de vijand. (Voorzover bekend is dit nooit eerder gerapporteerd; in het kader van hun nucleaire minimale afschrikingsstrategie heeft China sinds de eerste nucleaire proefneming in

1964 altijd verklaard niet als eerste kernwapens te zullen inzetten; aangenomen mag worden dat dit mogelijke kernwapenslagen tegen steden/achterland/grondgebied van de tegenstander gold en geldt). Hoe dit tactisch nucleaire inzet op eigen grondgebied raakt om een oprukkende vijand te stoppen is de vraag, evenals waarmee China zo'n wapen denkt in te zetten.

(Terzijde zij opgemerkt dat deze gesimuleerde inzet plaats vond in dezelfde maand dat de Sovjet-Unie voor de AV-VN haar "no first use" van kernwapens verklaring afgaf; hoe dit overigens de Sino-Sovjet verhouding kan beïnvloeden is op dit moment nog niet te overzien).

Wat het dalende moreel in de strijdkrachten betreft kan de frequente verwijzing naar het militaire denken van Mao ook als tegemoetkoming voor het andere kader gelden, dat te snel met nieuwe technologieën en tactische concepten is geconfronteerd. Overigens worden ook praktische maatregelen genomen om de sociale problemen voortvloeiend uit de inkrimping van de strijdkrachten op te vangen. Zo werd op 1 juni in de strategische belangrijke autonome regio Xinjiang (MR Urumqi) het zgn "Productie en Constructie Corps" heropgericht, dat een deel van het grote aantal gedemobiliseerde troepen moet opnemen. Deze militie-achtige eenheden moeten niet verward worden met tot de reguliere strijdkrachten behorende en gereduceerde constructie- en spoorwegtroepen, wier functies door andere instanties dan de strijdkrachten voor een deel zijn overgenomen.

3. Sovjet-Unie - India

Indiase premier in Sovjet-Unie

Van 20 tot 26 september bracht de Indiase premier Gandhi een officieel vriendschapsbezoek aan de Sovjet-Unie, als tegenbezoek voor dat wat Sovjet-leider Brezhnev in december 1980 aan India bracht. Aanvankelijk was dit bezoek voor het begin van de zomer gepland, maar werd om onduidelijke redenen naar september verschoven. Aan Sovjet zijde werd het bezoek bij voorbaat "een nieuwe bijdrage" genoemd "tot de verdere versterking van de vriendschap en veelzijdige samenwerking tussen de volken van beide landen". De ontvangst van premier Gandhi was dienovereenkomstig hartelijk. Ook was de Sovjet deelnemerslijst opvallend zwaar: partijleider Brezhnev, premier [REDACTED] Minister van Buitenlandse Zaken [REDACTED] Minister van Defensie [REDACTED] en de partijsecretaris voor buitenlandse betrekkingen Ponomarov. Tijdens de besprekingen lag het zwaartepunt op actuele internationale problemen en op de verdere uitbouw van de samenwerking op diverse vlakken. Zo herhaalde premier [REDACTED] een aanbod van 1980 voor de bouw van een kerncentrale in India, waarschijnlijk als tegenbod tegen een afgewezen Frans-Amerikaans aanbod voor splijtstofleveranties. Van Indiase zijde werd op het Sovjet aanbod vooralsnog terughoudend gereageerd.

Op het internationale politieke vlak pleitte Sovjetleider Brezhnev tijdens Gandhi's bezoek voor een wederzijdse belofte van de NAVO en het Warschaupakt hun activiteiten niet tot Azië, Afrika en Latijns-Amerika uit te breiden, en herhaalde hij een eerder voorstel tot onderhandelingen over demilitarisering van de Indische Oceaan. Ook zou Brezhnev India gewaarschuwd hebben tegen de Chinese motieven inzake aanhaling van de Indiaas-Chinese betrekkingen. Van Indiase zijde werd opnieuw de noodzaak van de beëindiging van de Sovjet militaire aanwezigheid in Afghanistan aan de orde gesteld, alsmede de noodzaak van een vreedzame politieke oplossing door middel van onderhandelingen. Verder noemde premier Gandhi de relatie tussen de Sovjet-Unie en India een "stabiliserende factor in de wereldpolitiek". (B-2/3)(W)

Commentaar: Ondanks de opgeschroefde publiciteit rond Gandhi's bezoek en de hartelijke ontvangst die haar bereid werd kan de gang van zaken voor zover tot dusver bekend niet verhullen dat de Sovjet-Indiase betrekkingen enigszins bekoeld zijn. Het redelijk succesvol verlopen bezoek van Gandhi aan de Verenigde Staten duidde daarentegen op een verbetering van de betrekkingen met de V.S. Naast de Sovjet interventie in Afghanistan en de daaruit voortvloeiende regionale strategische positieverschuivingen die door India

als ongewenst ervaren worden speelt hierbij tevens een rol dat de Sovjet-Unie economisch niet in staat is aan een aantal Indiase wensen te voldoen. De objectieve Indiase belangen leiden zodoende tot een evenwichtiger opstelling ten opzichte van beide grootmachten/blokken door India.

Van Sovjet zijde lijkt daartegenover sprake van een enigszins onmachtige defensieve reactie die erop gericht is de in India bereikte invloed zo veel mogelijk te consolideren. Gezien Gandhi's beleid lijkt hiervoor ruimte aanwezig.

De deelname van Sovjet Minister van Defensie [REDACTED] aan de besprekingen, tenslotte, kan belangwekkend genoemd worden, omdat deze eerder dit jaar al aan het hoofd van een zeer zware militaire delegatie India bezocht (zie MO 3/82). Aangenomen mag worden dat gesproken is over militaire leveranties en/of samenwerking (zie MO 3/82, 7/82, 8/82).

4. Zuid-Oost Azië

a. De militair-politieke ontwikkeling

De in juli door Vietnam aangekondigde terugtrekking van een aantal militaire eenheden uit Kampuchea blijkt op zijn gunstigst een troepenrotatie te zijn geweest. Er zijn eerder redenen om aan te nemen dat Vietnam op een aantal punten zo niet zijn militaire presentie wil uitbreiden dan toch zijn militaire positie in Kampuchea tracht te versterken, vooral in de gebieden aan de grens met Thailand waar de anti-Vietnamese guerilla-groeperingen (van Rode Khmer, [REDACTED] en [REDACTED] actief zijn. Bij het einde van de regentijd in november, zullen de gewapende confrontaties naar verwachting weer toenemen, met het risico van schending van Thai's grondgebied. Volgens onbevestigde berichten zouden Vietnamese eenheden begin september tot grotere acties dan in het regenseizoen mag worden verwacht, zijn overgegaan. Een andere reden voor Vietnam om niet tot daadwerkelijke reductie over te gaan ligt in de zwakte van de strijdkrachten van het regime Heng Samrin.

Er is opnieuw sprake van desertie uit deze troepen naar het FHLPK (de organisatie van [REDACTED] en het Moulinaka (de militaire arm van [REDACTED] organisatie FUNCINPEC).

Overigens loopt het met de politieke en militaire samenwerking van deze organisaties met de Rode Khmer zo'n vaart niet. Deze samenwerking wordt door Beijing nog immer van harte bevorderd. Verdere wapenleveranties ook aan Sihanouk en [REDACTED] zijn mogelijk hoewel die tot dusver niet op grote schaal plaats vonden. Vooral het FNLPK van [REDACTED] lijkt zich in militair opzicht tot een steeds serieuzer te komen geheel te ontwikkelen. De geschatte militaire sterkte van deze groep in de kampen aan de grens bedraagt zeker 10.000 man, met nog eens ca. 3.000 sympathisanten in Kampuchea zelf. De wapens zijn voor het grootste deel uit China afkomstig (AK-47, RPO, AK-57, RPG, C-75); daarnaast worden lichte wapens van Westelijke makelij aangetroffen. [REDACTED] militaire eenheden zouden nu 3.000 tot 5.000 man sterk zijn, eveneens uitgerust met o.a. Chinese wapens.

Niettemin blijven de Rode Khmers veruit de sterkste verzetsgroep, die tevens de meeste steun van Beijing blijft ontvangen.

b. Vriendschapsverdrag Laos-DDR

Bij de beëindiging van het bezoek van een Laotiaanse staats- en partijdelegatie o.l.v. premier tvs partijleider Phomvihane aan de DDR werd op 22 september een Vriendschaps- en Samenwerkingsverdrag tussen Laos en de DDR afgesloten met een looptijd van 25 jaar.

Uit de gebruikte ideologische begrippen in de pre-ambule en artikelen 1 en 3 (geldigheid proletarisch internationalistische beginsel en bijdragen aan de "Geschlossenheit der sozialistischen Staatengemeinschaft") mag bij eerste beschouwing worden afgeleid dat Laos zo al niet definitief tot het socialistische kamp (naar Sovjet/WP definitie) behoort dan toch hard op weg is dit te worden. In zoverre is dit Vriendschapsverdrag niet in dezelfde categorie te plaatsen als de verdragen die de DDR, de Sovjet-Unie en andere WP-landen met Derde Wereld landen buiten Zuid-Oost Azië hebben. Zo beschouwd verschilt het onderhavige verdrag van het onder deel II, pt 3 genoemde Vriendschapsverdrag tussen Libië en Tsjechoslowakije.

Opvallend is dat de DDR als eerste WP-land nu vriendschapsverdragen heeft met alle drie de communistische staten in Zuid-Oost Azië. De Sovjet-Unie en andere NSWP-landen hebben (nog) geen vriendschapsverdrag met Kampuchea, waarschijnlijk omdat de partijheerschappij daar zeker nog niet definitief is gevestigd en de overname van elementen van het Sovjet-maatschappijmodel nog niet ver genoeg is voortgeschreden.

MINISTERIE VAN DEFENSIE
KONINKLIJKE LANDMACHT

LANDMACHTSTAF

Afdeling / sectie:

INLA

20 OKT. 1982

25 OKT. 1982

Nr.

6753/G/Geb.

Exh. 197 nr.

Onderwerp:

Exh. 197 nr.

MAANDOVERZICHT SEPTEMBER 1982

Korte inhoud:

afschr. brief voor
afschr. brief voor

Ter kennisneming aan

afd.	datum ontv.	datum verz.	paraaf
vooraf			
Secr. tik			
HENLA H		21/10	
Secr. Verz.			
achteraf			
INLA		27/10	
ARCH			

AAN:

~~ZIE VERZENDLIJST~~

Medezenden

Ch. de Groot (by repro)

ARCHIEF
29 OKT 1982
S

Dat. en par.

Ontworpen door R Blokvoort 19/10

Uitgaand stuk

Vervolgparafen

Sie Hfd.

getypt door

op 20.10.82

gecoll. door

op 20.10.82

Overgelegde r.a.

Registratie datum en paraaf

Terugverzochte r.a.

Het dik omliggende gedeelte door de ontwerper in te vullen.

Verzonden op/door
26 OKT. 1982

Indice: 12.13

vernietigen in

86

wijzigingen, renvooien,
aantekeningen enz.

tel. 73

ontwerp

uw kenmerk :

uw brief van :

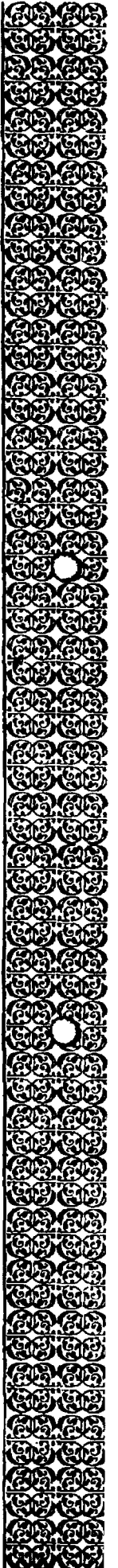
1. Hierbij bied ik U het in de verzendlijst aangegeven aantal exemplaren van het Maandoverzicht over september 1982 aan.

2. Dit overzicht werd samengesteld door de Sectie Inlichtingen van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn staf.

Ten aanzien van de inhoud moge ik korthedshalve naar de samenvatting verwijzen.

DE CHEF LANDMACHTSTAF
VOOR DEZE
HET HOOFD VAN DE SECTIE INL A

Luitenant-kolonel

ontwerp
GEHEIM

wijzigingen, renvooien,
aantekeningen enz.

Verzendlijst behorende bij brief CLAS nr.

Minister van Defensie
d.t.v.: SG
CS (L) IGK
C-1 Lk
NTC
C-COKL
Dir HKS
Gouv KMA
C-SMID
IGDKL
C-CVKL
Defat Bonn
Lamat Londen
Lamat Washington
Lalumat Parijs
Defat Ankara
Defat Damascus
Lamarlumat Jakarta
Defat Belgrado
Defat Warschau
Defat Oslo
Defat Ottawa
Defat Athene
Afd Grensveiligheid KMar

i.a.a.:

Stasdef
CDS

DGM
DGEF
DPKL
DMKL

(NL) Senior National Officer NORTHAG

t.b.v.: Chief-G2 NORTHAG

Intell Div AFCENT t.a. [REDACTED]

NMR Neth SHAPE t.a.v. [REDACTED]

Vz CVIN

MinBuZa/DAV

MinBuZa/DEU

CLS/LUID

CMS/MARID

intern:

PCLAS - SC(O) - SC(P)

Sie AZ

OPN

PL

INLA

Archief

exnr
brief

exnr
bilage

1	1
2	2
3	3
4	4 t/m 6
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9 en 12
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18 pu land 7
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28 en 31 (waarvan één ex bestemd voer HPMV)
29	29
30	30
31	31
32	32
33	33
34	34
35	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70
71	71
72	72
73	73
74	74
75	75
76	76
77	77
78	78
79	79
80	80
81	81
82	82
83	83
84	84
85	85
86	86
87	87
88	88
89	89
90	90
91	91
92	92
93	93
94	94
95	95
96	96
97	97
98	98
99	99
100	100
101	101
102	102
103	103
104	104
105	105
106	106
107	107
108	108
109	109
110	110
111	111
112	112
113	113
114	114
115	115
116	116
117	117
118	118
119	119
120	120
121	121
122	122
123	123
124	124
125	125
126	126
127	127
128	128
129	129
130	130
131	131
132	132
133	133
134	134
135	135
136	136
137	137
138	138
139	139
140	140
141	141
142	142
143	143
144	144
145	145
146	146
147	147
148	148
149	149
150	150
151	151
152	152
153	153
154	154
155	155
156	156
157	157
158	158
159	159
160	160
161	161
162	162
163	163
164	164
165	165
166	166
167	167
168	168
169	169
170	170
171	171
172	172
173	173
174	174
175	175
176	176
177	177
178	178
179	179
180	180
181	181
182	182
183	183
184	184
185	185
186	186
187	187
188	188
189	189
190	190
191	191
192	192
193	193
194	194
195	195
196	196
197	197
198	198
199	199
200	200

